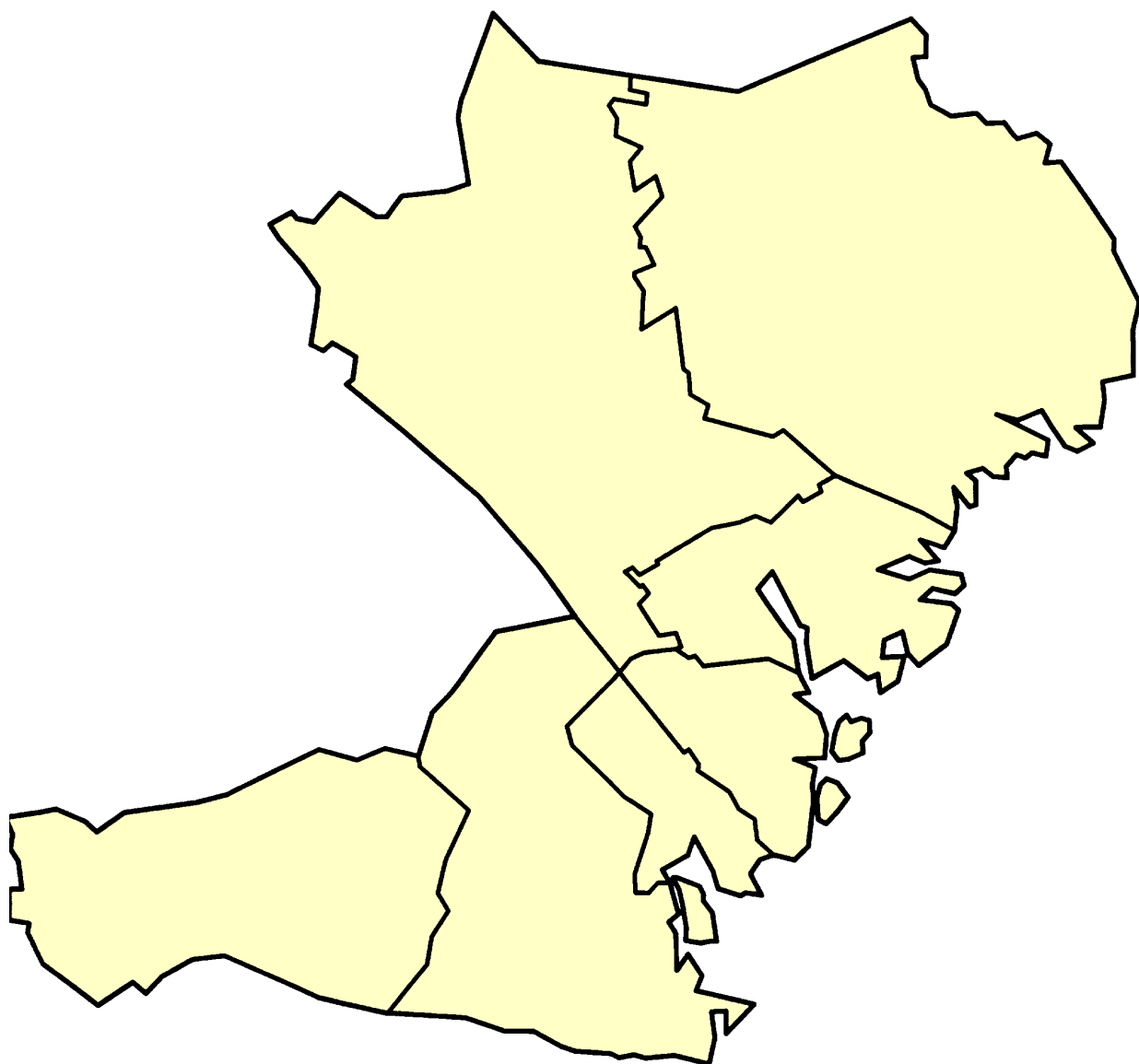

Kan man utveckla de entreprenöriella egenskaperna?

Ungdomar som fått inblick om företagande under sin skoltid
En undersökning i Västernorrland
2001

Bakgrund

Under försommaren 2001 skickades en enkät ut till de ungdomar i Västernorrland som under de senaste fyra åren deltagit i aktiviteter i skolan som handlar om att ge inblick i och ökat kunnande om företagandets villkor. Enkäten skickades till de som deltagit i Ung Företagsamhet, Företagargymnasiet och ungdomar som i sin yrkesinriktade gymnasieutbildning haft ett samarbete med branschen.

Totalt har 247 svar inkommit och det motsvarar ca 50% svarsfrekvens. En påminnelse har skickats ut. Det har varit vissa svårigheter att nå ungdomarna då de har flyttat från sin hemkommun och en del har även flyttat utomlands.

Om svarspersonerna

53% är kvinnor och något fler än 40% är i åldersgruppen 21 – 25 år. Ca 10% är över 30 år. De flesta har Örnsköldsvik som sin hemkommun och det kan bero på att det är i denna kommun som Företagargymnasiet och den branschanknutna gymnasieutbildningen finns. Däremot är Ung Företagsamhet inte så väl representerad i Örnsköldsvik. Något fler än 50% yrkesarbetar idag, 20% studerar och 7% har svarat att de är företagare. Strax under 10% saknar arbete. 18% av svarspersonerna har föräldrar som är företagare och 46% är föreningsaktiva.

Företagarambitionerna

7% har svarat att den nuvarande huvudsysselsättningen är att vara företagare och inom en treårsperiod finner vi en ökning med 3 procentenheter på viljan att vara företagare. Det är bland 26-30 åringarna som vi finner den bästa företagarpotentialen. 10% av kvinnorna har företagarambitioner och det är samma utfall för männen.

Företagarambitioner kopplat till gymnasieskolans information/utbildning om företagande utfaller enligt nedan:

Företagargymnasiet	9%
Ung Företagsamhet	10%
Branschanknuten yrkesutbildning	19%

Om de som är företagare idag

Majoriteten bedriver sitt företag på heltid. Medelstartår är 1997. Hälften befinner sig i Sundsvall, tätt följt av Kramfors och Örnsköldsvik som etableringsort. Fler än hälften startade utan kompanjon och har inte heller några delägare idag.

Vanligaste företagsformen är enskild firma och vanligaste verksamheten är service. Majoriteten startade inte sitt företag från en hobbyverksamhet och färre än hälften har anställda idag. På en skala 1-6, där 6=Väldigt nöjd, är medelvärdet 4,6 på frågan om hur nöjda de är med lönsamheten i sitt företag.

Majoriteten hade erfarenhet av branschen innan de startade och de råd som de vill ge till de som funderar på att starta ett företag är:

Kontakta revisor i god tid
Kontakta banken i god tid
Skaffa erfarenhet från branschen

Boende och flytt

Nära 70% bor i sin hemkommun. På frågan om var de tror att de bor om tre år svarar närmare 50% "i den kommun som jag är uppvuxen i" och strax över 30% "i ett annat län än det som jag är uppvuxen i".

Nära 70% av de som har flyttat kan tänka sig att flytta tillbaka till sin hemkommun. De vanligaste motiveringarna är:

När jag får barn
När jag blir pensionär
Om det finns jobb
Trivs i Norrland
Jag har släkten där

Inblick i företagande

Nära 65% av svarspersonerna har deltagit i Ung Företagsamhet under sin skoltid, nära 20% i Företagargymnasiets verksamhet och ca 10% i den branschanknutna yrkesutbildningen. På frågan i vilken omfattning som inblicken i företagandets villkor påverkat yrkesvalet svarar majoriteten "inte alls". På en 6-gradig skala (1=Inte alls och 6=I mycket stor omfattning) är medelvärdet 2,5.

Vad har påverkat yrkesvalet?

På en 6-gradig skala (1=Inte alls och 6=I mycket stor omfattning) har svarsalternativet "Intresse" det högsta medelvärdet på 4,8. Sedan följer "Trygghetsfaktorer" och "Ekonomiska utsikter". Alternativet "Skola" har fått ett medelvärde på 3,1.

Jämförelser med andra undersökningar

I en nyligen genomförd undersökning av bla företagarpotentialen i Västernorrland har vi funnit att 4% i åldersgruppen 18-35 år är arbetslösa. 4 % i samma åldersgrupp är företagare och med 3% procentenheters ökning tror de att de är företagare om tre år.

Enligt uppgifter från länsarbetsnämnden var arbetslösheten för ungdomar i åldersgruppen 18-24 år, under juni månad 6,9%.

I en riktad undersökning från december 1998, till de som har gått igenom UF-programmet under perioden 80/81 tom 97/98 i hela Sverige, är resultatet att 9,5% har startat företag efter UF-utbildningen.

Vi har funnit att 10% av de som har deltagit i UF-aktiviteter har företagarambitioner.

Denna studie visar att 7 % av ungdomarna är företagare och med 3% enheters ökning tror de att de är företagare om tre år. Den bästa potentialen finner vi bland de ungdomar som har gått på de yrkesinriktade gymnasieutbildningarna och som också har kommit i kontakt med företagare på orten under sin gymnasietid.

Slutsatser och kommentarer

Arbetslösheten bland svarspersonerna i denna undersökning är någon högre jämfört med motsvarande åldersgrupper i andra undersökningar i länet.

Potentialen att bli företagare bland svarspersoner som deltagit i UF-programmet i denna undersökning stämmer överens med den potential som har framkommit i andra undersökningar som rör "UF-ungdomar", nämligen cirka 10%.

Vi finner att de ungdomar som har gått de mer direkt yrkesinriktade gymnasieutbildningarna och som då har haft möjlighet att på olika sätt få en kontakt med branschen har den största potentialen att bli företagare.